

JADRANSKA ZARJA

Političen, podučiven i kratkočasen list.

Izhaja dvakrat v
meseču, vsako
1. in 3. nedeljo.

Lastnik, izdajatelj in odgovorni vrednik:
G. H. MARTELANEC.

Naročnina znaša
za štiri mesece
40 novčičev.

Slovenski narod je izgubil enega najvrljših sinov, neumornega delalca, značajnega moža, kakor solnce čistega rodoljuba. Zapustil je ubogo našo zemljo in preselil se v deželo, kder nobena krivica ne tlači prebivalcev

ANTON JANEŽIČ,

profesor na c. k. realki v Celovcu, tajnik družbi sv. Mohorja itd.

po dolgej prsnej bolezni 18. septembra t. l. v Celovcu, v 41. letu svojega življenja.

Več od 20 let svojega življenja je daroval Janežič svojemu narodu, kterega je toliko ljubil, vse duševne i telesne svoje moči. Njegovega truda sad je znan vsemu slovanskemu svetu. Slovenija toči solze na njegovem grobu, ali umrl on ni njej, živel bode njegov spomin v hvaležnih srcih vseh vernih njenih sinov do konca dni. Njegovega imena slava ne ovane.

Mir njegovemu prahu!

Terorizem.

Kar dela vlada na Češkem, to še ni nič proti temu, kar se godi ob jadranskem morji od tiste dobe, kar imamo — svobodo. Deželne vlade za Slovence nimajo boljšega srca, nego češka deželna vlada. Dokazov imamo na cente. V poprejšnjih nesvobodnih časih smo vendar še smeli dihati, ali sedaj v svobodnih nam še to ni več dovoljeno. Naši bralci nam gotovo radi prizanesó, da še dejanskih razmer ne smemo omenjati; gorje nam, ako se predrznemo kaj tacega! Vsakdo vé, da sablja še nikoli ni bila svoboda; vsakdo priznava tudi, da naroda ne more nobeden dobro poznati, kdor ne pozna njegovega mišljenja, njegovega jezika. — Če kdo pride med nas, ki nas je manj poznal, nego Mameluke i nas imel za večje barbare, nego so Mameluki, v srcu nas uže poprej zaničeval, pa sede za našo mizo v kót ter po svojej volji gospodariti z nami, ali nam bo pravičen? ali bo oče svojej čedi? Če je, tako rekoč, uže vsakdanja navada, da se naše marljivo, pošteno ljudstvo, ktero služi kruh žuljavimi rokami i potnim obrazom, goni in pobija po ulicah kakor divja zver po gozdih; če tisti, ki delajo za ubogi naš narod, v enej roci z večno pravico, v drugej s postavo, goreči za pravo blagost človeštva, niso več varni, da jih drhal v cilindrih in cvikarjih na očitnih prostorih ne pokolje in pobije, moremo li še trditi, da to ni terorizem?

Na jadranskem morji se mora Slovanstvo v ničiti, to je geslo neke stranke, ki v svojej tógi (plašči) nosi pred vsem drugim — smrt za Avstrijo. Od Budve do Trsta je ta stranka noč i dan na nogah, in od Trsta dalje se razteza ona tje notri do tirolskih snežnikov. Podobna je ta stranka trakulji (Bandwurm), ki naše državi pije življenje iz telesa. Ona gospodariti v Dalmaciji na slavo laškega kraljestva; in Lapeno jo i dunajski vladni možje pod-

pirajo! V osodopolnej bitvi pri Visu nej imela privržencev na avstrijskem brodovju, koliko pa jih je imela na laškem brodovju! Tegethof je sam rekel, da so mu dalmatinski Slovani — kakor nekdanj Oktavijanu — zmago naklonili.

Te trakulje glava je v poslednjem času v Trstu.

Državni možje jo sicer iščejo, da bi jo zatrli, ali policijskega popisa neimajo. Vsak dan hodijo mimo nje in ž njo, vendar je ne vidijo tam, kjer jo vidi vsak človek, komur je Bog dal zdrave oči. V deželnih zborih i mestnih zastopstvih se gradi pregraja, ktera ima odcepiti pobrežne dežele od Avstrije. V teh zastopstvih se slovanske pravice z nogami teptajo, siloma se vpeljuje laščina v šole popolnoma slovanskih krajev, v vseh uredih vlada laščina, pri volitvah v zastopstva se rabi zvijača in prevara, slovanski poslanci se pahajo po krivici iz zastopstev, laž, hinavstvo i prevara vladajo; v imenu svobode, omike i napredka bije teroristična roka slovanski narod ter ga rine nazaj od morskih bregov, da se pripravijo tla za — nedovršeno Italijo.

Jadransko morje je Avstrii krvna žila, krv v tej žili pa so Slovani, ker skora vsa vožja po morji je v njihovih rokah. Na vseh ladijah od velikanskega Lloydovega parovoznega društva do zadnje jambornice so kapitani i mnoštvo — Slovani. S tako velevažno resnico, s tako gmoto mora računati vsaka za državni prid skrbna vlada. Govori in piše se sedaj, ko se ima odpreti krajša pot v Indijo, veliko i veliko, kako naj naša država žile napne, da nase priklene kupčijo, svetuje se mnogo, ali prva potreba se popolnoma prezira, i ta prva potreba je podpora slovanskega naroda na jadranskem morji; če bo dalje vladal sedanji terorizem, prilasté si druge države koristi te nove poti in Avstrija se bode kesala, kadar bo prepozno, kakor se pri nas navadno godi.

Tržaški deželni zbor.

Posebno važnega do zdaj tržaški deželni zbor še ni sklenol. V seji 30. sept. je izrekel mestni zbor Cegnarjevo volitev za neveljavno, vendar ne soglasno, kakor trdi „Triester Ztg.“ Zakaj se je to zgodilo, naj tukaj pojasnemo. Da bi C. bil lahon, nobeden ne bi se bil spotikal nad njegovo volitvijo; ker se pa poteza za pravice slov. okoličanov, zato ga mestni očetje ne morejo videti. Da bi njega bili pri volitvi spodkopali, poslali so v njegov volitni okraj (pa tudi v druge) mnogo volitnih listkov. Pisala je te listke vse ena oseba, kar se po pisanju lahko pozna. Če niso bili magistratu listki ukradeni, ali če se niso skrivaj natisnoli, kar bi vredno bilo da se preišče, moral jih je poslati magistrat sam. Magistratni berič Kriščak (po magistratovo Crischack!) in še neka druga oseba, kakor čujemo iz društva „Progresso“ nosila sta jih kmetom na dom. Na vseh teh listkih je bil za volilca zapisan dr. Enenkel in tudi ime vsacega volilca. Velevala sta kmetom, kdaj i kde se imajo ti listki oddati. 27 kmetov jih je v resnici oddalo in tako je dobil dr. Enenkel 27 glasov; 13 kmetov je izbrisalo dr. Enenkelnovo ime i zapisalo namesti njega Cegnara na listke; drugi kmetje so listke strgali, ker Enenkla niso hoteli voliti, pa si niso vedeli sicer pomagati. Cegnar je pri vsem tem dobil 63 glasov, nasprotnik njegov dr. Enenkel pa le 27. Zarad tega pa, ker je onih 13 kmetov izbrisalo Enenklovo ime, zavrgla se je Cegnarjeva volitev. Vprašujemo: ali ta faktum ni *unicum* v zgodovini? Sicer se pa temu nič ne čudimo, vsaj smo že davno slišali necega zelo čislanege mestnega očeta govoriti: „če bo Cegnar izvoljen, pa ga ovržemo.“

Nazadnje bi pa še našo vlado poprašali: kako je to, da sedi g. Valon v mestnem starešinstvu? Vlada sama je volitev g. Piana zato ovrгла, ker je bil učitelj v okolici, tedaj magistratni uradnik. Valon je tudi magistratni uradnik, 300 gld. letne plače ima od magistrata in je uradnik pri *ufficio di cementazione*. Razložite nam to dvombo, če vam je po volji.

Slovensko društvo za brambo narodnih pravic na Goriškem.

„Slovenci! Ze smo dokazali svetu, ki nas je hotel prezreti, da še živimo in da napredujemo. Ali vse, kar smo do zdaj storili, ne zadostuje, da se vsestransko razvije naš narod. V ta namen je treba ne samo narodne zavednosti, ampak tudi prave svobode. Narod je pa svoboden, če je popolnoma svoj, da sme sam delati sebi v korist, in če vlada potrjuje in izpeljuje pravične želje in sklepe narodnih poslancev in ljudskih zborov.

Do leta 1848 smo Slovenci v velikih stiskah živeli, in komaj smo ohranili svojo narodnost, razviti jo in se skazovati pa nam ni bilo mogoče zarad prevelikih zadržkov, ktere so nam stavljale naše poprejšnje vlade in propadali smo grozno od dneva do dneva. Tako se je godilo tudi drugim Slovanom, zakaj brez svobode ni napredka.

Pa še zdaj ne moremo mi Slovenci hvaliti svojega položaja, da si tudi nam je pot do delovanja postavno odprt, ker še zdaj prave svobode ni. Kdor — posamezni možje ali zbori — hoče delati za narod in za občno blagostanje, najde veliko nasprotnikov slovenskemu razvitju. Vsemu nasprotovanju kljub pa smo se Slovenci nemudoma in čvrsto poprijeli vsake nove najmanjše pravice, in delali smo.

Začeli so domoljubni možje po časopisih in bukvah buditi narod, po tem smo stopili v čitalnice in dospeli smo do taborov. Sploh sme tedaj narod ponosen biti svojega truda. Vse to so pa storile doma posamne moči, ki so se le pri taborih zedinile z velikim uspehom.

Takrat smo se prepričali, da mora narod svoje moči zbrane imeti v kakem središču in da bi mu veliko koristilo stalno vodstvo, za ktero vsakdo vé in ktero je pripravljeno pretresovati vsakovrstne potrebe, pritožbe in pomanjkljivosti, ki zadevajo narod in deželo, duševni in materialni napredek, in ktero bi potem pošiljalo te sklepe dotičnim javnim zborom in c. kr. oblastnjam, ministrom in celo presvitlemu cesarju. Neizrekljivo bi pa koristilo tako društvo pri volitvah vsake vrste, da se izvolijo neodvisni delavni, značajni možje, ki bodo brez strahu in vselej govorili in sklepali tako, kakor so prepričani in kakor so volivcem obljubili.

V Ljubljani in Mariboru ste taki društvi, vsako skuša pri volitvah z volivci dotičnih okrajev vred najti take može, zaslišati

jih in se z njimi dogovoriti, a potem še le jih priporoča vsem volilecem.

Društvena postava od 15. novembra 1867 pripuša taka društva; zato in z ozirom na prevelike potrebe naše smo podpisani sklenili osnovati slovensko društvo za brambo narodnih pravic na Goriškem in visoko c. kr. namestništvo v Trstu je z odlokom od 2. septembra 1869, št. 9292 izreklo, da postavno obstoji društvo „Soča“ po predloženih pravilih.

Slovenski možje, posebno iz Goriškega! prijazno vabite se s tem, da pristopite, kar vas je vrlih možakov k društvu, ki hoče zastopati slovenske zadeve posebno pri nas. Združenim nam bo lažje v okoliščini mnogoterim nasprotnikom ki pretijo od vseh strani našemu narodnemu napredku. Truditi se moramo neprenehoma in vaditi svoje moči, da nas ne najdejo nepripravljenih dogodbe, ki utegnejo priti v kratkem. Pristopite tedaj in pospešujte tega društva namen, ki je: bramba narodnih pravic.

Opaska. — Družbenik postane vsak polnoleten, pošten državljan, ktereга sprejme odbor. — Vsak ud mora plačevati na mesec 10 kr. in sicer vsaj za tri mesece naprej. — Kdor hoče pristopiti naj naznani svoj vstop enemu izmed podpisanih odbornikov, pri katerem dobi tudi društvena pravila. — Kakor hitro bo petdeset udov vpisanih, skliče se občni zbor da izvoli redni odbor.

Osnovni odbor.

Dr. Tonkli. Dr. Žigon. Ernest Klavžar. Matija Dolijak.

Andrej Jeglič. Janez Ličen. Dr. Lavrič.

V Gorici, dné 14. septembra 1869.

Slovensko politično društvo na Koroškem

je ustanovljeno. „Slov. Narod“ sporoča:

Poziv, naj se 23. septembra v Celovcu zberejo koroški slovenski rodoljubi v posvetovanje, ali bi ne bilo primerno in koristno, da bi se za koroške Slovence polit. društvo ustanovilo, imel je dober uspeh. Več, kakor si je tudi optimist, ki naše koroške razmere pozna, pričakoval, se je rodoljubov zbralo. Tudi vlada je poslala svojega komisarja. Pozdravil je zbrane rodoljube v kratkem govoru, kazaje, da ravno Slovenci na skrajni meji slovanstva najbolj potrebo združenja moči koroških narodnjakov občutijo, gospod, ki je podpisal poziv (v št. 2 „Jadr. Zarje.“) Po dogovoru, naj se vrši posvetovanje po parlamentarnem redu, se je g. Poznik, doktorand, izvolil za prvosestnika. Prvo točko: „Ali spoznajo nazoči rodoljubi za dobro, da se za koroške Slovence osnuje polit. društvo?“ potrdili so zbrani enoglasno: dá! — Nasvet: namenjeno društvo naj se imenuje „Trdnjava“, je po življšem razgovoru z večino obveljal. Načrt pravil se prebere, potem pa se posamezni §§. pretresujejo. — Izvoli se osnovni odbor peterih udov enoglasno, da pravila sl. deželni vladi predloži in po dovoljenji prvi občni zbor skliče. — Pri celem razgovorjanju, ki je trajalo nad dve uri, se je videlo, da zbrani rodoljubi (bili so iz vseh stanov) z resno voljo blagor in napredek našega národa želijo. Slava jim!

Po posvetovanji so ostali rodoljubi še nekoliko časa skupaj, in zdaj še le so se napitnice na dober uspeh novemu društvu, na bratovsko slogo in na zdravje posameznih rodoljubov vrstile, pri kateri priložnosti se je posebno naš vrli in neprestrašeni A. odlikoval. Tudi nam prezgodaj umrlega Janežič-a so se zbrani spomnili in zaklicali: „Slava njegovemu spominu! Večnaja pamjat!“

To v kratkem o novem gibanji koroških Slovencev. Srčnost velja! — „Slov. Narod“ se je za glasilo izbral.

Klub vseh narodnih poslancev (21) kranjskega deželnega zbora

je poslal dr. Klunu naslednji poziv:

Vaše blagorodje! Vi se boste spominjali, da ste po svoji prvi izvolitvi za deželnega poslanca pristopili klubu večine kranjskega dež. zbora; da — ko je imel klub kandidate za državne poslance postavljati, enoglasno se je sklenilo, da mora vsak kandidat s podano roko obljubiti, da se bo podvrgaval večini našega državnega poslanstva, in da odloži poslanstvo, ako bi mu klub večine deželnega zbora izrekel, da do njega nima več zaupanja.

Vi se boste tudi spominjali, da ste kot postavljen kandidat vse to obljubili, in vpričo vseh klubovih udov s podano roko slovesno potrdili.

Na podlagi te Vaše obljube Vas je narodni volilni odbor po razpustu deželnega zbora spet za kandidata postavil, ter ste bili valed domoljubnega odstopa značajnih in nesebičnih mož v drugo v naš deželni in potem, ko je bil klub z Vami vred enoglasno sklenil, da gori omenjena obljuba veže tudi za te volitve, tudi v državni zbor izvoljeni.

Po enoglasnem sklepu našega kluba ste Vi, kakor drugi državni poslanci naše stranke, vstopili v državni zbor; ali v tem, ko so ti mislim svojih volilcev zvesti ostali, koristi naše dežele in našega naroda, kolikor je bilo mogoče, kar najkrepkeje zastopali, — ločili ste se Vi od njih in razodévali ste ponavljano z djanjem in besedo, da ste nastopili drugo od naše popolnoma različno pot.

Mi smo daleč od tega, da bi hoteli, posebno národnemu zastopniku, kratiti svobodo, izrekati svoje misli, kakor ga je koli volja; tudi pripuščamo Vaši nježnočutnosti in Vašemu poznanju ustavne navade v državah, ki imajo že skozi stoletja potrjene svobodomislene ustave, razsoditi, ali ni moralna dolžnost národnemu zastopniku, da svoj mandat nazaj položi v roke svojim volilcem, ako sklene novo, njihovim mislim nasprotno pot ubrati, posebno, ako se to zgodi, ko ob enem državno službo nastopi.

Isto tako moramo Vašemu razsodku prepustiti, kaj ima storiti pravi narodni zastopnik, ako sprejme skoraj enoglasno nezaupnico od svojih volilcev. Nasproti temu smo pa z ozirom na Vašo od začetka omenjeno dobrovoljno slovesno obljubo sebi i svoji deželi dolžni, da Vam jasno in nedvumljivo izrečemo, da Vi nikakor več nimate zaupanja od kluba večine deželnega zbora.

Ko Vam to vsled enoglasnega sklepa s tem naznanjamo, pričakujemo, da svojo možko besedo dopolnite.

Od kluba večine kranjskega deželnega zbora.

V Ljubljani, 15. septembra 1869.

Dr. J. Bleiweis,
kluba predsednik.

Delalsko društvo v Trstu

ni dovoljeno. — Gosp. Fr. Cegnar je dobil o tej zadevi naslednji dekret:

Št. 1845-Ris.

Bl. gosp. France Cegnar, c. k. viši telegrafist v Trstu.

Pravila namenjenega delalskega društva „Čebela“ ne zadostujejo niti gledé na pravice udov, niti gledé na gospodarstvo z društvenim premoženjem, vzlasti gledé na zajme, pa tudi gledé na določbe, občnemu zboru pridržane, pogojem, pod katerimi so pridobitna društva postavno dopuščena.

Pa tudi brez tega se ne more dati dovoljenje za ustanovitev tega društva, ker društvo po določbi §. 8 pravnega načrta, da morejo le Slovani biti redni udje, dobiva narodni značaj in se ima tedaj imeti za politično društvo, v kateri zadevi pa društvena pravila naredbam §§. 30 do 34 postavne od 15. nov. 1867 o društvenih pravicah tudi ne zadostujejo.

To se oznanja Vaš. blagorodji, da blagovolite sporočiti drugim vdeležnikom. Prošnja se Vam povrača.

V Trstu 17. septembra 1869.

C. k. policijski vodja
Hofmann.

Mi pristavljamo to-le: Podana pravila so posneta iz onih pravil, ktera ima praško delalsko društvo „Oul“ in ktera pravila je češka deželna vlada potrdila; znano nam pa ni, da bi bile v Trstu druge društvene postavne, nego so v Pragi. — Tabor nam je bil prepovedan, sokolsko društvo ni bilo dovoljeno, delalsko društvo nam se zabranja. Tolažimo se tedaj s tem, da imajo Lah: *Società di progresso*, *Società di ginnastica*, *Società di lettura*, *Società drammatica*, *Società operaia* itd., mi pa — svobodo in ali boš molčal!

DOPISI.

Iz Trsta. Srčno me je zveselil dopis, kojega si draga „Zarja“ o koroških Slovencih prinesla. Večkrat sem že sam pri sebi premišljeval, kako mora to biti, da je na Koroškem zeló vnetih Slovencev, a vender le redko, redko kdo od njih zine. Malo je dežel, da bi hrabrejše učitelje imela od koroške, a vender ti puščajo narod v spanji. Poznam duhovnike i druge národne može, koji bi lahko vpihali iskro ljubezni za domovino v srcu njihovih bratov, a ti molčé, ko se ljudstvo ponemčuje. Kvišku tedaj, voditelji naroda! Zbirajte se skupaj pa sê zedinjenimi močmi potresite zibko koroškega zaspanca, da se prebudi; saj

je solnce že visoko. Vsak čas je zamujen, zapojte tudi vi, korošci, lepo pesem o svobodi.

Z nepopisljivo radostjo pozdravljam „slovensko politično društvo na Koroškem“, Bog Vas živi i — dober uspeh! Le žal mi je, da se tudi jaz tega preimenitnega shoda vdeležiti ne morem, a v duhu se pa z Vami veselim, nadeja se za nas boljše bodočnosti.

Kako pa je s taborjem, dragi bratje? Bog vari, ko bi se Vam sklep skadil. Saj ste imeli že vse pripravljeno i zdaj se o tej važni reči molči! Skličite koroške Slovence pod košato lipo, da jim poveste, kaj zahtevate narodu v korist, videli boste, da ne bode zastoj.

Bodite mi pozdravljeni bratje, koroški Slovenci!

J. A. Klančnik, korošec.

Iz Rojane 29. sept. [Ic. D-r.) Preteklo nedeljo je imela naša Čitalnica izvrstno veselico. Ob 6 uri popoldne je odprl novi prvosednik gosp. Požar (izvoljen po odhodu nepozabljivega g. Zora), z lepim nagovorom nove prostore naše Čitalnice. Ko je nehal on, ter je bil z grmečim vsklikom pozdravljen, nastopile so deklamacije s kterimi so se vsi, in posebno gospodične Veselove prav izvrstno skazale. Gospod Pršič je potem živo priporočal slogo. Mladi gospod Drašček je dokazoval z vnetim živim govorom dobro naše napredovanje v uspešnej boritvi za slavjansko reč.

V istem hipu je dospel brzovoj od našega izvrstnega gosp. Zora iz daljne Nemčije, da se tudi on vdeležuje v duhu besede i nam poslal srčen pozdrav. — Po deklamacijah je bila igra: „Ultra“, v kteri so vsi igralci izvrstno rešili svojo nalogo. Po igri je igrala godba „Naprej zastava“, in gospod Valenčič je izpuščal mnogovrstne umetne ognje. Nazadnje se je vesela mladost še zasukala, kakor je pri taci veselicah uže navada. Razšli smo se še le po polnoči veseli in zdravi. Vse se je v najlepšem redu vršilo, in tako je rojanska Čitalnica spet doživela lep dan, lepo slovesnost, kakoršne ljubijo sploh Slovani. *)

Iz Prvačine (v Goriškej okolici), 23. septembra. [V.Gr.] Blagovolite malo prostora. Saj prav važnega Vam nimam kaj pisati, nego stvari ki so navadne v današnji dobi; stvari ki jih vsaki dan mi Slovenci občutimo i na naših plečah nositi moramo. Hotel sem Vam pisati, kako se nam kaj godi tukaj bivajočim Slovincem. Morda mislite da tukaj je že vse v redu? O kaj še! tlače se ne manjka, kakor povsod na mejah tujega moloha. Paragraf 19. se močno leskeče nad nami, kajti še vanj gledati ne moremo; gotovo so ga c. k. gospodje v dimnik obesili da se malo osuši in praktično veljavo zadobi, ali pa se jim je zdel premlad, da ni bil še za rabo. — „Bo že“, pravijo, saj še velike sile ni! Morda, vladni gospodje, čakate sile?! mar ne veste še, kaj je — sila? Pregovor pravi: „sila kola lomi.“ Tedaj če pride sila in kolesa polomi, kako bode državni voz dalje tekkel? Očividno je, da voz brez koles ne more dalje, ampak se preobrne. Državni voz tudi brez koles ne more dalje, in ta kolesa so narodi; tedaj če se narodi razrušijo i razpadejo — z Bogom država! Toraj namažite kolesa, to je: dajte narodom pravice, da *viribus unitis* vstvarite, kajti do zdaj ga še vedno posipljete. Verjamem da se vam zdi krvava pustiti gospodarstvo iz rok, ker ste se že tako privadili, da nas v strahu držite. Ali pravica naj velja, pravica je Bogu ljuba i pravica je — *sum cuique* vsakemu svoje, to mora biti ker to je po božji i človeške postavi. Ne mislite da smo Slovenci tako zaspani, da vas ne poznamo po značaju. Le trobite si v vaš rog: „Mi smo gospodarji ovih krotkih stvaric, kdo nam če kaj, če ktero oderemo i na raznu spečemo, mar nismo mi gospodarji?!“ Prišla vam bode ura in čas, ko se ne bode slisal več med nami vaš glas!

Žalostno je, da tudi tu pri nas se še nekteri tlačitelji slovenstva najdejo. Mislilo bi se skoraj, da pri nas ni nobenega tacega zagriznenega sovražnika Slovenije. Ali ni tako! Žalibog, tudi tú je seme sovražne zalege koje je sam peklenščak zasijal. Sicer žalostno bode za nas, dokler se bodo taki glasovi po slo-

*) Z veliko nevoljo smo brali te slovesnosti strupen popis v laškem časniku „Diavoletto“; morala ga je pisati hinavska hudoba ali pa bebstvo. Dopisnik — naj bode tudi sam čitalničar — do nebes povzdiguje sedanjo rojansko Čitalnico, s tem pa toliko hujše zbada gosp. Zora, začetnika te narodne naprave ter si ne more kaj, da ne bi ma strupenim jezikom očital političnega delovauja; a to dopisniku še ni dosti, temveč poleg tega še na vse druge čitalnice blato meče, da bi tako vzbudil nezložnost mej njimi. — Sicer pa smo mi še te misli, da je čisto nepotrebno i brez vse koristi po laških časnikih peti slavo čitalnicam; skrbimo rajši, da jih po možeh podpiramo, to bo dosti boljše. Ne dajamo sovražnikom orožja v pesti, saj ga sami krvavo potrebujemo. Fred.

venskih novinah čitali; to vendar ne bode Sloveniji na blamažo, ako povem par besed na zobe ovim zagriznim možicelnom, ter jim iz globočine srca privošim da niso vredni da jih slovenska zemlja nosi, nego poslal bi jih tje k svojim „patriotom“ — h kozlom. Taki možicelni koji so pijani tujčevega duha in namažani z Dežmoževim maslom, mislijo, če znajo par tujih besed, da se mora ves svet po njih sukati. „Kdo smo mi, kaj vi Slovenci, noi siamo noi, chi l'è contra noi?“ tako in enako se veselē v družbi zagriznencev.

Čudno! kakó se človek tako hitro iz ovce v volka spreobrne ter divja zoper svoj narod in zoper svojo lastno kri. Pozabi da je rodú slovenskega, zdaj pa kakor — mul i mezeg ki nimata pravega rodú.

Naj po Sloveniji mili
Cvete živo vse porsod;
Naj pogine kdor po sili
Tlači Slovenije rod.

DROBTINE.

* (V tržaškem deželni zboru) pride zopet letos na vrsto predlog, naj se mesto okolici na škodo raztegne. Pričakujemo od naših poslancev, da se bodo temu krepko ustavljali.

* (Sodbo), ki jo je o dogodkih meseca julija lanskega leta izrekla c. k. deželna sodnija v Trstu, je zdaj tukajšnja viša deželna sodnija potrdila.

* (Telegram Cegnarju), ki ga je iz Ljubljane poslalo 21 slovenskih poslancev iz povoda zavratnega napada se glasi: „Klub „večine deželnega zbora kranjskega Vam, boritelju slovenske in „ob enem avstrijske koristi na obali jadranskega morja izrazuje „srčno sočutje zaradi tolovajskega napada, nadeja se, da roka „pravice zadene hudodelnike. — Bleiweis, kluba predsednik“

* (G. Eugen Medanič) je pisal „Slov. Narodu“ iz Trsta, ka ni res, da bi bil on tako sramotno govoril o Cegnarju: „Ja neznam ništa o svemu tomu; niti nepoznam g. C....., koga ja štujem in proti komu neimam razloga tako neuljudno se izraziti.“

* (Za ravnatelja c. k. gimnazija v Gorici) je imenovalo Nj. veličanstvo gimnaz. profesorja in začasnega vodjo Franca Schaffenhauerja.

* („Soča.“) Dne 14. t. m. bo občni zbor politič. goriškega društva „Soča“. Na dnevnem redu: Volitev odbora.

* (Ljubljanski deželni zbor) je dovolil 1600 gld. podpore slovenskej dramatiki za prihodnje leto. To je lepo in pošteno! Doslej se je v Ljubljani podpirala nikdar sita, malovredna tuja dramatična zel, za podporo domače dramatike bode ves slovenski svet hvaležen; če tudi Dežman riba hren, kaj nas to briga.

* (Dr. Toman) je položil svoj mandat kot državni poslanec.

* (Klun) še vedno sedi v deželnem zboru v Ljubljani — na koprivah; njegova koža je prav gotovo iz podplatov. Ker ga koprive ne pečejo, utegne še do tega priti, da ga na zadnje vendar le bombe z sedeža vržejo.

* (Dr. Toman) je dobil zahvalnico od občine Senožške, zaradi njegovega prizadevanja, da se je zopet tje preložila c. kr. sodnija.

* (Dr. E. H. Kosta) je izvoljen za častnega uda c. k. kmetijske družbe v Gorici.

* (V porotniški obravnavi) 23. in 24. kim. so porotniki g. Jak. Aleševca, vrednika in lastnika „Brencelnovega“ za nekrivega izrekli. Tožen je bil namreč, da je zaničeval srenjske odbornike in odobral znano „jančevanje.“ — Ravno tako je bil kakor vrednik „Trigl.“ tožen, da je vojašino razžalil; pa tudi 29. u. m. za nekrivega spoznan.

* (Priročna knjiga za gledališne diletante) je naslov spisu, ki je prišel ne davno na svitlo. Založilo je to knjigo dramatično drništvo v Ljubljani; spisal jo je g. Josip Noll in ustregel ž njo živi potrebi; knjiga kaže, da je pisatelj izvedenec v stvareh, o katerih piše. Cena jej je 50 soldov; zapopadek jo sam priporoča.

* (Zoper volitev Konr. Seidlna) so slovenski poslanci v Gradcu nnidan protestovali; vsled tega je zbor deželnemu odboru naročil, naj to stvar še enkrat dobro preišče. Te dni je večina zborova po odborovem nasvetu Seidlnovo izvolitev odobrila. To je ponudilo poslancema Hermanu in Vošnjaku priliko, da sta se nad vladno, deželnim odborom in ustavoverno stranko ostro in krepko znosila.

* (Greuter), prvi govornik v državnem zboru, je tedaj pred sodnijo za nekrivega spoznan. Veseli se vse Tirolsko in vse v Avstriji, kar je katoliškega; pa tudi mnogi njegovi politični nasprotniki, ki poznajo tega skoz in skoz poštenega in tako zmoženega Tirolca, se radujejo, da je Greuter za to spoznan, kar v resnici je.

* (Volitve v deželni zbor na Češkem.) Čehi so pri zadnjih volitvah v deželni zbor tako slavno skoz i skoz zmagali, da se s tako zmago še noben narod ne more ponášati. — Slava češkemu levu! — Sedaj izvoljeni poslanci pojdejo v deželni zbor le za to, da se njih izvolitve odobrijo, in da ponovijo potle lansko deklaracijo, v kateri so razložene vse pravice česke krone in je izrečeno, da se nočejo vdeleževati zborovanja ni v Pragi, ni na Dunaji, dokler se sedanja ustava ne odpravi, in dokler Čehom njih zgodovinsko državno pravo ne obvelja. Pogajati pa se nočejo Čehi s sedanjim ministerstvom, ampak le s cesarjem ali znabiti z novim, porazumku ugodnejšim ministerstvom, ki bi ga Nj. vel. izvolilo. Radovedni smo, kaj bo zdaj in ali v teh homatijah morebiti še kaj nepričakovanega vmes pride.

* (Praški župan dr. Klaudi) se je odpovedal županstvu, ker se je od njega zahtevalo, naj se vpišejo taki ljudje v imenik volilcev, ki po postavi nimajo pravice do volitve, in on tega ni hotel dovoliti. Slava vrlemu možu! — V tržaški okolici pa se godé pri volitvah v nebo vpijoče krivice, a tržaški župan jih ne vidi, ali neče videti, kajti godé se pred njegovimi očmi.

PROTEST.

Podpisani volilci v drugem volitvenem okraju tržaške okolice s tem javno izrekujemo, da so se nam na dom poslali volitveni listi, na katerih je bil zapisan dr. Enenk el, in uže naša imena podpisana. Velevalo nam se je, kdaj in kde naj listke oddamo. Ker pa smo mislili in mislimo še zdaj, da nam ni „Progresso“, ni magistrat ne more ukazovati, koga imamo voliti, zato smo ime dr. Enenkla izbrisali i namesti njega zapisali drugo ime.

(Podpisi.)

Javna zahvala.

Zarad nezgode, ktera me je doletela, prejel sem od toliko strani gorko sočutje, da mi ni mogoče osobno se vsem zahvaliti. Izrekujem tedaj javno presrečno zahvalo s pristavkom, da so mi taka razodevanja dala novo krepost na trnjevej poti, ktero trebi ubogi naš narod, dalje hoditi.

France Cegnar.

Prošnja.

V Bakeku na Notrajskem. 26. septembra t. l. je tukaj ogenj 17 posestnikom vse njih primoženje končal, ne samo njih poslopja, ampak tudi njih letošnji pridelki, katere so ravno s polja domu spravili, so pogoreli in te reveži tedej zdaj, ko je že zima pred durmi, nimajo ni stanovališča ni živeža.

Draga „Zarja“, lepo te prosim, naprosi bralce, da bi tim res usmiljenja vrednim pogorelcem pomagali ino saj toliko podarili, da bi bili te reveži vstanu, saj učitelju iz Cirknice, kateri je že ta 27. septembra, to je precej dan po nesreči, ko še ni bilo vse pogaseno, na pogorišču od pogorelcov biro tirjal, tajisto odrajtati, ker tudi tega brez ptuje pomoči doveršiti ne morejo.*)

Slavoljub Kanc.

*) „Zarja“ rada prejema darove, ter pošlje, kar nabere, brez odloga na dotično mesto.

Oznantlo.

Po prav lahko umljivi metodi uč

nemški jezik

za odgojevanje izobražen mož. Podučuje pa tudi mladino o drugih predmetih nemško i laško.

Kaj več pové knjigar g. Münster.